

פסחים נב. (3) עד נג. (המשנה)

ביאורי מושגים

ביעור פירות שביעית - בשנת השמיטה הארץ שייכת לכלל הציבור ולא רק לבעליה הרגילים של הקרקע. חשוב לדעת ש'כלל הציבור' כולל גם את בעלי החיים. לבעלי החיים יש גם כן זכות לאכול חופשי משדות הארץ. יתר על כן כאשר נגמרים הפירות מהשדה ובעלי החיים לא יכולים יותר לאכול מהשדה חובה על האדם לבער את פירות השביעית המוחזקים בידו.
הראשונים נחלקו האם הביעור הוא ביעור ממש (מהרגע שכלו הפירות חובה לשרוף את כל הפירות שנשארו בבית) או שמספיק להפקיר אותם לציבור הרחב (ואחרי שהפקיר יכול גם המפקיר לזכות בפירות).

עונשו של בן ישיבה שעבר על איסור דרבנן:

בארץ ישראל - היו רק מלקים אותו, אבל מפאת כבוד התורה לא היו מנדים אותו.
שיטת רב יוסף - הגמרא מסתפקת כיצד הוא נהג בבן ישיבה שחילל יו"ט שני. האם הלקהו כמנהג אנשי ארץ ישראל או שהחמיר מהם ואף נידהו.

חומרת יו"ט שני

למרות שיו"ט שני הינו תקנת חכמים חובה לקיימו ומי שמחללו יש להענישו על כך (גם אם הוא 'בן ישיבה')

דחיה: אנו יודעים שר' יהודה בא להחמיר ולא להקל

רב שישא בר"א:
כשמולך ממקום שכלו למקום שלא כלו. ת"ק אוסר ור' יהודה מתיר

הצעה נוספת:
כפי ההצעה הקודמת מלבד זאת שמשנים את הגירסא: ת"ק מתיר, ור"י חולק ומחמיר

אביי:
כשמולך ממקום שלא כלו למקום שכלו ואז חוזר למקומו הראשון (שבו לא כלו) ת"ק - מתיר, ר' יהודה - אוסר

רב אשי:
חבית ובה שלושה מיני ירקות כבושים ת"ק - מותר עד שיכלו כל המינים (כשיטת ר' יהושע) ר' יהודה - כל מין שכלה יש להוציאו מהחבית (כשיטת ר"ג)

רב אשי:
כשהפירות הנגישים לבע"ח נגמרו, ונשארו רק פירות שאינם נגישים ת"ק - מותר עד שיכלו כל הפירות (כשיטת ת"ק) ר' יהודה - כל מין שכלה יש להוציאו מהחבית (כשיטת רשב"ג)

ציטוט מהמשנה

המולך ממקום שלא כלו פירות למקום שכלו או להיפך: חייב לבער.

ר' יהודה:

אומר 'צא והבא לו אף אתה'

במה נחלקו ת"ק ור' יהודה

ביעור פירות שביעית

- הקביעה מתי הפירות כלו מן השדה היא קביעה איזורית. כשכלו הפירות מהאיזור מתחיל הביעור (טעם הדבר - כל חיה ניזונה מפירות האיזור שלה ולא מפירות האיזורים האחרים - ועיין להרחבה בביאור מושגים)
- שלושת האיזורים הראשיים הם יהודה, גליל, ועבר הירדן המזרחי (המשנה בשביעית מוסיפה שכל איזור ראשי מתחלק לשלושה איזורים משניים: האיזור ההרבי, איזור השפלה ואיזור העמקים).
- התנאים נחלקו האם מי שיצא עם פירות שביעית חייב לחזור לארץ כדי לבערם, או שיכול לבערם במקומו (והאמוראים נחלקו כמי יש לפסוק).

אסור להפסיד פירות שביעית, ולכן אסור לקצוץ ענפים שיש עליהם פירות שעוד עתידים לגדול.

ממתי הפירות מוגדרים פירות: ברוב פירות האילן: משעה שהם מופיעים (אפילו אם הם קטנים מאוד)

בזיתים: חכמים: משינצו (תגדל עליהם מעטפת השומרת עליהם), ר' יוסי: משעה שמופיעים

בענבים: חכמים: משיגיעו לגודל פול הלבן, ר' יוסי: משעה שמופיעים

בחרובים: חכמים: משיצאו שרשראות של חרובים, ר' יוסי: משעה שמופיעים

רב יוסף: אדם הפוסק הלכה לעצמו נוטה אוטומטית להקל (שנאמר 'ומקלו יגיד לו')
לכן עליו לבחון את טעמי הדברים היטב היטב לפני שהוא מקל לעצמו.